

Válságkezelő eszközök a foglalkoztatáspolitikában Magyarországon

Cseres-Gergely Zsombor

MTA Közgazdaságtudományi Intézet

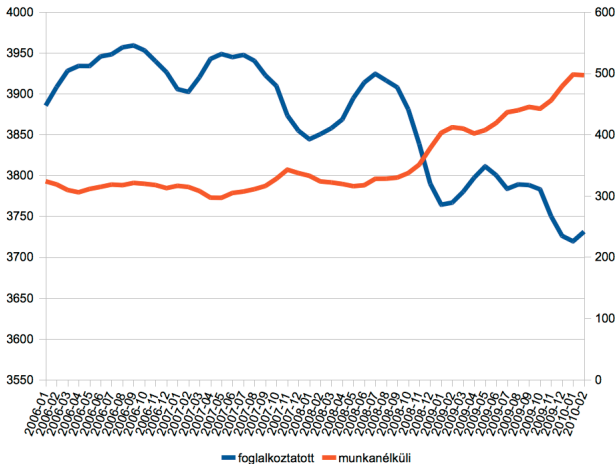
<http://www.mtaki.hu>

Budapest Szakpolitikai Elemző Intézet

<http://www.budapestinstitute.eu>

LIGA konferencia, Hotel HELIA
2010. június 15.

Foglalkoztatás a válságban

A válság háttere: eleve kedvezőtlen helyzet

Amit mindnyájan tudunk: Magyarország különleges helyzete, a válság beállta és hatása

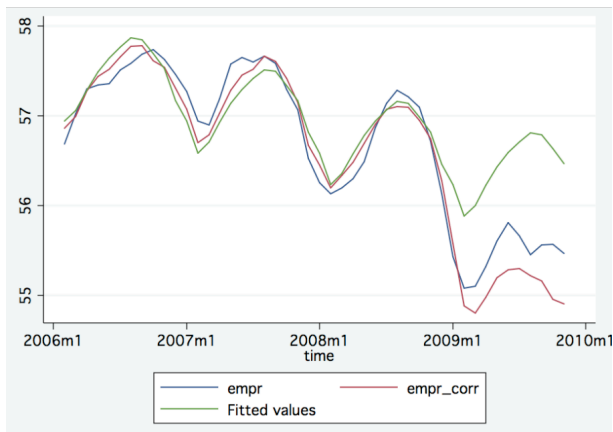
A válság előtti Magyarország: szerkezetátalakítás alapvető szükségessége, megszorítás, igen alacsony foglalkoztatási arány, jelentős adósság devizában.

Jelzőszámok negyedévenként

	2007/4	2008/2	2008/4	2009/2	2009/4	2010/1
GDP (növény.)	0,5	1,6	-2,3	-7,2	-4,6	-0,9
Ipari termelés (növény.)		0,8	-13,2	-18,6	1,0	2,8
Foglalkoztatási ráta	56,3	57,1	55,4	55,7	55,5	54,5
Munkanélküliségi ráta	7,8	7,7	8,0	9,6	10,5	11,9
Bruttó keresetek (V, növény.)	3,0	4,0	4,0	1,0	-1,5	5,7

A válság vesztesége

Hány ember vesztede el az állását a válság miatt? Kormány: Százezer!

Foglalkoztatási tényadatból előrejelzett aktivitás-növekmény kivonása (ÚAM korrekció) vs. előrejelzett foglalkoztatás.

1,5 százalékpont különbség 2009 közepén = kb. 100 ezer fő!

Beavatkozások és hatásaik 1

Általános krízisbeavatkozások és szerkezeti reformok

Válságkezelő intézkedés

2008 júniusa óta született, válság nélkül (feltehetőleg) nem született volna meg és még a válság ideje alatt (2010 közepéig?) lehet elméletileg hatása.

Közvetett munkapiaci hatású válságkezelő intézkedések:

- 1 megrendelések az építőiparnak (1800 milliárd forint, nem csak a válság eredményeként)
- 2 export-garancia és -biztosítás cégeknek (XX milliárd forint)
- 3 államilag garantált és támogatott hitelek cégeknek (YY milliárd forint)

A válsághoz nem/lazán kapcsolódó intézkedések:

- 1 tovább: Út a munkához – 100 ezer érintett, mintegy 80 milliárd forint
- 2 az adórendszer áthangolása: ÁFA fel 25%-ra, SZJA le 17%-ra (?)
- 3 nyugdíjkorhatár megemelése (62-ről 65 évre 2012-től 2017)
- 4 GYES lerövidítése 2 évre

Beavatkozások és hatásaik 2

Megvalósult munkapiaci krízisbeavatkozások

Közvetlen munkapiaci hatású válságkezelő intézkedések 2009-ben
(munkapiaci válság 2009 januártól):

Intézkedés	Költség	Érintettek	Késés (hó)
Munkáltatói járulékcsökkentés -5%p	85md	X/Y	6
OFA pályázatok	7,29md	19600	1/9
ÁFSZ RMK	10,7md	31200	3
Központi megőrző	0,7md	4800	0
4+1 (T2.3.3)	20md	16757	6-11
ÁFSZ decentralizált (T1.1.2)	20md	11451	6
Összesen	143,69md	(83804)	kb. 6

A megőrző programok hatása áthúzódik 2010-re, új programok (OFA [0,3md], központi [0,5md, TÁMOP 2.3.3 ?md]) minimális költséggel.
A járulékcsökkentés költsége 2010-ben: kb. 300 md.

Beavatkozások és hatásaik 3

Meg nem valósult munkapiaci krízisbeavatkozások

(Az ILO és az OECD összehasonlításai is megkérdőjelezhetőek, de az utóbbi jobbnak tűnik. Az EU-s adatbázis még nem elérhető.)

Elmaradt intézkedések:

- A Foglalkoztatási Szolgálat / RMK kirendeltségi hálózat azonnali fejlesztése (-?)
- Passzív ellátás rendszerének megváltoztatása (ellátás hossza, összege, feltételei) (-?)
- Szakmunkás bérminimum csökkentése (-, bár reálértékben csökken)
- Speciális nyugdíjajánlatok (++)

Amit tudunk és amit nem

Azaz: kétszer ad, ki gyorsan ad - de gondolkodás nélkül?

A beavatkozások esetében kérdés:

- hatásosság: elérte-e a kitűzött célt
- hatékonyság: célzás/holtteherveszteség és kontraszelekció
- kihasználta-e minden lehetőséget? (vö. teremtő rombolás)

Részkérdések sora:

- A munkahelymegtartó támogatás (TÁMOP 2.3.3) célzása
- Az OFA és a TÁMOP program közötti különbségek (vö. sikeresség)
- A munkanélküliek ki és beáramlásának, az (ellátott) munkanélküli státusok hosszának alakulása,
- A munkahely-teremtés és -rombolás dinamikájának változása
- Béralkalmazkodás jellege, kiváltó oka (ha és ahol van)

De: hatásvizsgálatot csak terveznek, konkrét terv még nem ismert (0,5%-0,01% pluszki költség)

Mit tudhatunk?

A naiv hasonlításról és a reális viszonyítási alapról

Értékelni kell - de mihez képest?

- Az alapvető probléma és a gondolat kísérlet: „mi lett volna, ha....?”
- Következmény: az időbeli változás nem mérvadó! (Megtartottunk X munkahelyet - támogatás nélkül mi lett volna velük?) Kimeneti-, eredmény- és hatásindikátorok.
- Ideális helyzet: kísérlet (kihagyással).
- Ami megvalósítható: a nagyon hasonlók összevetése. Gyakorlati példa: támogatott vállalatok.